

# de Agenda van Brabant

*kansen voor het platteland*





## ***Inleiding***

In deze korte notitie reikt de vereniging kleine kernen noord-brabant u handvatten aan die de agenda voor de toekomst positief kunnen beïnvloeden. Graag lichten wij onze ideeën mondeling toe, bij voorbeeld in het kader van 'de agenda van brabant'. De vereniging van kleine kernen noord-brabant mag niet ontbreken bij deze belangrijke informatieronde.

Aan de Brabanttafel, het platform dat de provincie in het leven heeft geroepen, kunnen wij de mening en gevoelens verwoorden van ongeveer 400.000 Brabanders, namelijk de inwoners van ± 200 kleine kernen. Als belangenbehartiger van deze grote groep Brabanders kunnen wij u informeren over hun zorgen ten aanzien van de leefbaarheid van ons platteland, maar belangrijker nog, ook over hun ideeën om die leefbaarheid te verbeteren en te borgen.

In deze notitie geven wij u handreikingen voor een drietal thema's, die van wezenlijk belang zijn voor de directe toekomst van het Brabantse platteland en de leefbaarheid in de kleine kernen. Dit zijn achtereenvolgens:

- 1. Plattelandsontwikkeling*
- 2. Bevolkingskrimp*
- 3. Zorg voor elkaar*

Bij elk thema noemen wij een aantal concrete acties die kunnen leiden tot haalbare oplossingen.

Als bijlage sturen wij de brochure 'Gemeenteraadsverkiezingen 2010, Dorpsraden Nu aan zet!' mee. In deze brochure zijn de belangrijkste thema's opgenomen, die een positieve bijdrage leveren aan de leefbaarheid in de kleine kern. Per thema wordt aangegeven wat de belangrijkste onderwerpen zijn om vooruitgang te boeken. Voor de dorpsraden is deze brochure een hulpmiddel om haar ideeën voor het voetlicht te brengen. Voor u kan de brochure extra inspiratie opleveren voor uw werk.

Wij wensen u daar veel succes bij

Tilburg, februari 2010

Wim van Lith,  
voorzitter vereniging kleine kernen noord-brabant

## 1. Plattelandsontwikkeling

### a. Economie

- Werklandschappen kunnen een belangrijke aanjager zijn van gezonde lokale ontwikkeling. Bij werklandschappen kun je denken aan combinaties van productiebedrijfjes, landschapsbeheer, dienstverlening en ICT-techniek of –toepassing.
- Combineer bestaande voorzieningen zoals bank, postagentschap, supermarkt of school met woon-zorgcomplexen. Bestaande utiliteitsbouw wordt zo efficiënt gebruikt.

Europese fondsen voor plattelandsvernieuwing kunnen goed dienen om dit soort initiatieven (mede) te financieren.

### b. Cultuur en natuur

- Het kenmerkende van Brabant is dat cultuurhistorisch en landschappelijk interessante uitloopgebieden overal binnen handbereik zijn. Rond de Brabantse steden liggen mooie dorpen, waar het goed toeven is. Door de steden en het landelijke gebied als één geheel te presenteren wordt de aantrekkelijkheid van de Brabantse nominatie als culturele hoofdstad 2018 versterkt. BrabantTuin is daarbij de perfecte aanvulling op BrabantStad
- Culturele initiatieven zoals LandArt en de functies voor wonen, werken en recreatie in het landelijke gebied kunnen goed samengaan. De combinatie van natuur en cultuur creëert een andere manier om te genieten van wat Brabant zoal te bieden heeft.

### c. Reconstructie.

- Creëer nieuwe kansen voor de landbouw door verbetering van de ruimtelijke structuur.
- Verbetering van de kwaliteit van natuur: de Ecologische Hoofdstructuur en het realiseren van natte natuur. Deze verbeteringen dragen ook rechtstreeks bij aan werkgelegenheid (toerisme, landschapsbeheer, e.d.) en dus aan een economisch gezond Brabant.

### d. Succesvolle aanpak van IDOP's gericht voorzetten

Vanaf 2008 is de stimuleringsregeling voor het opstellen en uitvoeren van IDOP's van kracht. Veel dorpsraden hebben de vereniging gevraagd of zij daarvoor ook in aanmerking komen. Dat is zeker het geval. Voor de uitvoering heeft de provincie een budget van 30 miljoen beschikbaar. De dorpsraden zijn samen met de gemeentes enthousiast gestart en er liggen inmiddels een tiental uitvoeringsprogramma's te wachten op goedkeuring. Om die succesvolle aanpak voort te zetten is er echter **meer** budget nodig dan tot nu toe beschikbaar is gesteld. Daarnaast verdient het aanbeveling om de IDOP's gericht toe te kennen dan nu het geval is.



## 2. Bevolkingskrimp

De vergrijzing en ontgroening gaan in onze provincie sneller dan het landelijke gemiddelde. Zonder ingrijpen leidt dat onvermijdelijk tot bevolkingskrimp. En bevolkingskrimp heeft grote gevolgen voor het sociale klimaat en de leefbaarheid van onze kernen.

Voor een leefbaar dorp is een aantal zaken noodzakelijk. Om het wonen, werken, recreëren, sociale samenhang, verenigingsleven, vrijwilligerswerk etc. op peil te houden is er een evenwichtige leeftijdsopbouw noodzakelijk. Er moet een goede aanwas zijn van jongeren, om niet te vergrijzen door de steeds grotere groep ouderen die graag in hun dorp willen blijven wonen.

Een aantal ideeën om bevolkingskrimp op te vangen:

### a. *Stimuleer het verenigingsleven*

- Het verenigingsleven is een van de belangrijkste onderdelen van leefbaarheid. Om dat in stand te houden is het van belang dat er voldoende mogelijkheden zijn voor jongeren om in het dorp te kunnen blijven wonen. Zij zijn de toekomst voor de verenigingen als bestuurder, vrijwilliger of leider. Bovendien zorgen zij voor de broodnodige aanwas, voor nieuwe (jeugd)leden.
- Voor een bloeiend verenigingsleven zijn ook voldoende accommodaties nodig. Voldoende in omvang, goed geoutilleerd en toegankelijk voor iedereen.

### d. *Stimuleer een gevarieerd woningaanbod*

- Ontwikkel creatieve vormen van wonen en woninggebruik (ouderen, jongeren, diverse generaties, bijzondere doelgroepen, alleenstaanden, mensen met een beperking) en pas dat in.
- Zorg voor een gevarieerd woningaanbod: zowel koop als huur, duur en goedkoop, met dien verstande dat er minstens 30% sociale woningbouw wordt gerealiseerd.
- Woningbouw ten behoeve van de eigen inwoners, passend bij het karakter van het dorp en bestemd voor natuurlijke aanwas, moet in alle kernen plaatsvinden. Deze woningen zijn vooral bedoeld voor starters en moeten bovenal betaalbaar zijn.

### e. *Stimuleer groeimogelijkheden van kleine kernen, zodanig dat het voorzieningenniveau gehandhaafd kan blijven.*

- Houdt minimaal 65 % van de beschikbare woonruimte beschikbaar voor de eigen inwoners. Mede via goed overleg met woningbouwcorporaties kan dit beleid gerealiseerd worden.
- Er dient regelmatig woningbouw te worden ontwikkeld in de kernen, met extra aandacht voor de betaalbaarheid van bouwgrond ten behoeve van zelfbouw. Bouwen in eigen beheer zoals in Casteren is gebeurd, is een goed voorbeeld van zelfbouw.



## 3. Zorg voor elkaar

Solidariteit is één van de kernwaarden die een rol spelen bij de verdeling van zorg. Solidariteit geeft niet alleen steun op het moment dat helpende handen feitelijk nodig zijn, maar ook al lang daarvóór: door de geruststellende gedachte dat er altijd iemand klaar zal staan, mocht de nood aan de man komen. Natuurlijk werkt solidariteit alleen als je ook bereid bent om op jouw beurt voor de ander te zorgen, mocht hij hulp nodig hebben.

De vereniging kleine kernen noord-brabant wil graag de aandacht vestigen op drie manieren die deze broodnodige solidariteit aanzienlijk kunnen versterken.

### a. Sociale cohesie versterken

- De meeste inwoners voelen zich sterk betrokken bij hun dorp en willen ook in hun eigen leefomgeving investeren. In de praktijk blijkt zelfs dat juist door het ondersteunen van lokale initiatieven veel kan worden bereikt. De Brabantse Dorpen Derby doet precies dat, in de vorm van een wedstrijd voor dorpen die op een bijzondere manier aan de leefbaarheid werken. Dit initiatief verdient opvolging. Zo gaat Esbeek, de winnaar van de Brabantse Dorpen Derby 2009, van start met 'De Dorpshuiskamer' annex 'Museum van Andreas Schotel'. In de dorpshuiskamer worden verschillende activiteiten voor jong en oud georganiseerd zoals het geven van lezingen over de cultuurhistorie van de regio tot het geven van computerles aan senioren.

### b. Zorgcoöperaties en andere burgerinitiatieven

- De vereniging kleine kernen noord-brabant ziet genoemde solidariteit onder andere tot zijn recht komen in het ontstaan van Zorgcoöperaties. Er zijn verdeeld over de provincie al enkele goede voorbeelden (Hoogeloon, Elsendorp en Laarbeek) en de vereniging wil deze vorm van zorg voor en met elkaar dan ook erg graag verbreden. Voor het project 'Zorg voor elkaar' is een bijdrage gevraagd aan de provincie.
- Zelfredzaamheid van burgers stimuleren begint bij het actief ondersteunen van dorpsraden en andere vormen van burgerinitiatieven. In het project 'Verbindende dorpen' gaat de vereniging kleine kernen hiermee aan de slag.
- Stimuleer het gebruik van ICT-ontwikkelingen in zorg en welzijn niet alleen in en ten behoeve van (groot)stedelijke omgevingen maar ook – of vooral juist – in landelijke gebieden. Het Kennisplatform Bewoners is daar een voorbeeld van: [www.kennisplatformbewoners.nl](http://www.kennisplatformbewoners.nl)

### c. vervoer op maat

- De bereikbaarheid van kleine kernen is essentieel voor de leefbaarheid van het platteland. Inzet van regio taxi's is een middel van openbaar vervoer (OV) om vervoer op maat te organiseren voor de kwetsbare groepen. In één zin: Een van-huis-naar-knooppunten vervoer (en v.v.), met aansluiting op het reguliere vervoer in de regio, eenvoudig en eenduidig OV tot in alle uithoeken van Brabant.



# vereniging kleine kernen

## colofon

Dit is een uitgave van de  
vereniging kleine kernen noord-brabant

p/a Postbus 3078  
5003 DB Tilburg  
Telefoon: (013) 583 99 93

Bezoekadres:  
Vincentiusstraat 102  
5038 SR Tilburg

e-mail: [info@vkknoordbrabant.nl](mailto:info@vkknoordbrabant.nl)

website: [www.vkknoordbrabant.nl](http://www.vkknoordbrabant.nl)

website: [www.kennisplatformbewoners.nl](http://www.kennisplatformbewoners.nl)



The image shows the cover of a brochure. At the top left is a red and white checkered pattern. In the top right corner is a small logo for 'vereniging kleine kernen noord-brabant'. The main title is 'Samen sterk in activiteiten' in bold black text. Below the title, the text reads: 'regionale dorpendagen', 'themabijeenkomsten', and 'kennisplatform / vraagbaak'. There are five small photographs: a farm interior with cows, a group of people at a meeting, a group of people at a table, a sign for 'Haghorst' (a village in Noord-Brabant), and a group of people walking outdoors. At the bottom, the website 'www.vkk-noordbrabant.nl' is printed in white on a dark green background.

noord-brabant